

Pretiuulu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu
7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu
la casa cu 1 fl. mai multu pe
anu; — trimisu cu post'a in
lainturulu monarchiei pe 1 anu
intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. —
In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu
22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11
franci. — Numeri singuratici se
dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu VI.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie séu linia, cu
litere merunte garmondu, la prim'a
publicare câte 7 cr., la a dou'a si
a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste
aceea 30 cr. de timbru la tesau-
rulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face
in modulu celu mai usioru prin
assemnatiunile postei statului, a-
dressate de a dreptulu la Redacti-
nea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiu.

Nr. 37.

— Sibiu, Mercuri 11/23 Maiu. —

1883.

Intre patru ochi.

In Nrulu 35 alu acestui diariu s'a reprodu su unu alu doilea articlu din „Telegrafulu romanu“ relativu la afacerile nóstre nationali si politice preste totu si in specie la cestiunea scóleloru medie.

Despre primulu articlu reprodu su de noi in Nr. 33 din „Telegr. rom.“ Nr. 46 observaseramu cá „elu a venitu prea preste mesura tardiu, precum se intemplantu si cu protestulu archiepiscopescu si consistoriale etc.“ La alu doilea articlu adaoseramu cá elu este nu numai criticu, dara si pessimistu.

Acuma, dupa-ce acelea espectoratiuni doreróse si totuodata mustratórie in drépt'a si in stâng'a sunt cunoscute publiculu romanescu din ambele tieri si dupa-ce ele au datu ocaziune la multe explicatiuni sinistre, mai pessimiste pe câtu dóra nu ar fi voitu nici autorulu lor, simtimu si noi necessitatea de a reflectá la unele impregiurari, pe care se vede cá dsa in amaratiunea sufletulu seu le-a trecutu astadata cu vederea, éra noi amu dorí cá se le ia la timpulu seu in consideratiune.

In art. seu din Nr. 46 „Tel. rom.“ relevá batjocur'a facuta serbatoriloru bisericeii orientale de cátra presiedintele casei magnatiloru, carele respun- diendu la o interpelatiune a domnulu mitropolitu dise, „cá in viitoriu se voru respectá si acelea dupa câtu va fi cu potintia“; constata apoi cá lucru claru, „cá magiarii esplotédia actualitatea in favorulu loru esclusivu“; apoi adaoge passagiulu acesta:

„Ei bine, in astfelu de situatiune credintia in salvarea causei prin o tactica mai manusiata este o inchipuire frumósa, inse tocma din partea acoloru ce aru trebú se puna mai mare pretiu pe ea, se vede cá este tacsata de slabitiune.“

Ceea ce numesce aci „Tel. rom.“ o tactica mai manusiata, intielege ori-cine, adeca incercarile cu totulu vane de a scóte drepturi sau a le asigurá prin inchinatiuni pâna la pamentu, prin umilire tэрaitóre de sclavi.

O de ar fi datu Ddieu santulu, cá acestu mare adevéru, pentru care ne sunt martore mai multe vécuri de ómeni, se'lu fia aflu romanii in organulu archiepiscopiei gr.-orientale romane scrisu si manifestatu inainte cu diece si cu 15 inca si cu 18 ani si de atunci repetitu neincetatu, éra nu numai de 2—3 ani incóce. De s'ar fi intemplantu acésta din capulu loculu si mai inca ceva, despre care va fi vorba cu alta ocaziune, barbati fruntasi ai romaniloru din acestea doue tieri, in casulu celu mai reu incai nici-odata nu s'aru fi vediu desbinati la epoc'a cea mai critica in doue partide si doue castre de cea mai trista memoria, spre satic'a bucuria a toturoru vrasmasiloru, ci aru fi fostu si aru fi remasu solidari celu puçinu in cestiunile principali si essentiali, cu prea puçina esceptiune de acelea nature sangvinice, usioru credietórie, pentru care tóte paserile sunt bune de mancatu. Diferenti'a principala in opiniunile nóstre politice éra, cá cei mai multi dintre noi, adeca cei nascuti si crescuti in comitatele feudali, invetiaseramu dela parinti si din mosi de stramosi, ceea ce scrie chiaru si secuulu Michail Cserey in chronic'a sa, cá pe promissiuile ungueniloru se nu dàm nici-odata nimicu. Din contra multi romani crescuti intre sasi, afluandu-se cu acestia in diverse frecari cá vecini, in processe numeróse din care de comunu resulta ura, au fostu mai totudeauna de credintia desiérta, cá daca se voru caciulá la aristocrati pâna la pamentu si daca'i voru infundá cu sume de bani, cu cai frumosi, cu turme de oi, voru castigá processele contra sasiloru. Amu avutu ocaziune de a cunóscé in vietia multe processe de sume fórte considerabili, de mosii si hotara intinse, care au duratu câte 50 si 60 de ani, dara fàra cá se le fia castigatu vreodata romanii, cá-ci ele erau totu atâtea vaci fórte laptóse pentru advocatii privilegiati, referenti si votanti, éragubernulu compusu aprópe

numai din aristocrati, cu esceptiune de 5—6 sasi burgesi, avea o maxima de statu, cá averi si anume proprietati de pamentu se nu intre in mâni romanesci; de aceea sau decideau in favórea sasiloru, sau nicidecum, ci sub diverse preteste lasau cu diecile de ani cá se se musce si sfasiie intre sine sasii cu romanii. In acelasu timpulu romanii din sasime nu vedeau mai nimicu din efectele tiraniei feudalitice care apasá cerbicea immensei maioritati a fratiloru de unu sange si nu sciau se faca nici-o comparatiune intre unii si intre altii, nu reflectau nici la legea fundamentala de statu jurata toties quoties de asia numitele „trei natiuni regnicolarie“, in poterea careia aristocratii si secuii de voia de nevoia erau obligati se tina partea sasiloru. Acestea opiniuni ametite mai domnescu in unele capete chiaru si pâna in dio'a de astadi. Unu aristocratu ii plesnesce unu romanu in façia dicéndu'i: „Pe romanu candu ilu iubesci mai multu, atunci se'lu spendiuri“; cu tóte aceste elu tine una, cá deputatulu aristocratu sau jidovulu renegatu are se'lu apere in dieta si la ministeriu in contra sasiloru. Exemplele sunt de inaintea nóstra in vreo câteva locuri.

Pe romanii din Banatu ii orbisera cu serbii, dandu'i dela inceputu, adeca de candu scapase Banatulu de sub turci, pe manile acestora, cá se faca cu ei ori-ce le va placea. Acea specie de tirania a fostu cu atátu mai blastemata si mai periculósa nu numai pentru vietia spirituala, ci si pentru cea fisica a poporulu romanescu din Banatu, cu câtu ea lucrá sub masc'a unitatii in religiune, cu alu carei ajutoriu au incorporatu lamur'a romanimeii in elementulu serbescu, au produsu multime de individi fàra nici-unu caracteru nationale pronuntiatu, ci astadi serbi, màne romani, poimàne magiari si ce mai scii, de voru mai traí multu, ii vei aflá nemti. Ur'a banatieniloru indreptata vécuri de ómeni contra serbiloru, aceia cá si acesti din Ardealu au perdutu din vedere adevératulu isvoru alu tiraniei. Chiaru si astadi li se amerintia, deunadi inca si in dieta cu o rara perfidia, romaniloru cu sasii si acestora cu romanii. In acelasu timpulu romaniloru greco-resariteni cari si asia tinu fórte multu la biserica propria, mai multu decâtu altii, li se tóca mereu la urechi, cá au se le desfiintiedie statutulu si tóta autonomi'a loru bisericeasca, cu scopu de a incorporá intréga biserica cu tóte episcopiile la biserica serbésca dela Carlovitiu, éra mitropoli'a din Transilvani'a dela Sibiu se o supuna si faca sufragana la patriarchulu serbescu, care de unu anu incóce este unguurulu Angelics. Cunoscutu este, cá aceste scrii, amerintiari si infricari s'aru repetitu chiaru si intru o conferentia sinodala, dupa care la unii ómeni, cari n'au invetiatu nici-odata cá se scia ce este barbatia, le-a intratu frica mare in ósa, in câtu la unu casu de asia aru stá se sara in Oltu de spaima. Dara inca daca s'ar stramutá resiedenti'a patriarchulu serbescu dela Carlovitiu la Bpest'a, precum ceru unii serbi desiuchiati, éra scaunulu mitropoliei romanesce greco-orientale dela Sibiu, undeva mai inlaintu spre Ungari'a si anume la Clusiu, atunci se vedi pe curagiosii nostrii cum s'aru inchiná si aru face la metanii pe pragurile ministriloru rogandu-se mai ferbinte decâtu inaintea celoru patru icóne dela altariu, cá se'si faca mila si pomana, se erte si se dea gratia pentru câte voru fi pecatuutu romanii vreodata, fia fostu chiaru si in contra despotismulu celu mai sfruntatu.

Batuse a unspredececa óra, pentru-cá si „Tel. rom.“ se dea preste gardu multimea de respecte si consideratiuni, cá totu atâtea pedece in carier'a cea spinósa de publicistu; dara bine este si acuma, si noi ilu felicitamu din totu sufletulu pentru enuntiatune sa citata mai susu; cá-ci in adevéru tactic'a manusiata, adeca metaniile, caciulitur'a si lingusirea de inaintea despotismulu, pe langa ce degrada pe ómeni la conditiune de cani lingusitori, ii si espune la despretiuulu lumei intregi; scurtu,

ea este nimicire morala, dupa care urmédia fórte siguru si cea fisica.

Tocma pentru aceea subscriemu si urmatóriele cuvente ale „Tel. rom.“: „Slabiciune inse nici la parere se nu o aratamu. Recunoscéndu lucrurile asia precum sunt, se le luamu la ochi si se ne conformamu si atitudinea nóstra si procederea nóstra asia, in câtu se aratamu cá scimu de ce si cum se tratédia si scimu si ce se facemu.“

Asia, incai pe viitoriu se ne reculegemu pe deplinu.

La art. alu doilea din „Tel. romanu“ vomu reveni totu intre patru ochi.

— Sibiu. (Dela sinodulu archidiecesei gr.-or. romane.) In cestiunea scóleloru medie tractata in o conferentia, pusa apoi la ordinea dilei in siedintia publica domnulu deputatu Diamandi Manole dela Brasiovu tinu discursulu pe care'lu reproducemu dupa „Telegrafulu romanu“ Nr. 50 precum urmédia:

„Deputatulu Diamandi J. Manole:

Venerabilu sinodu! Daca in vietia nóstra constitutionala bisericeasca amu avutu obiecte importante, nici unulu n'a fostu atátu de importantu si politicu, cá acestu de adi.

Importantu si politicu, încátu reclama maturitate politica si bine se fiu intielesu, — maturitate politica bisericeasca. Scímu cu totii, ce tendentie urmaresce proiectulu de lege.

Elu vatema autonomi'a bisericeii nóstre garantata prin lege, elu este unu periculu amenintiatoru pentru scólele nóstre. Nu credu se fia unu romanu, care se se afe in privintia acésta in dubiositate.

E cunoscutu, domniloru, cá nici o fortarétia nu se póte luá cu asaltu de odata; se fia tunulu celu mai bunu si nu póte darima o fortarétia dintr'odata, ci cu incetulu.

Fortarétia e autonomia bisericeii nóstre.

Tactic'a derimarei este a distruge zidulu sco- tiendu caramida de caramida din elu.

Elu amu semnalisatu acésta tactica de acum 5 ani. Ve aduceti aminte cá ajutorulu, ce'lu primea biserica nóstra dela statu, ilu distribuia ea insasi — atunci inse dlu ministru aflase de bine, cá se impartia dsa acelu ajutoru. Atunci sciti cá eu amu facutu propunere, cá: sau inaltulu gubernu dà acelu ajutoru bisericeii nóstre autonome si atunci urmédia de sinesi se respecte usulu de pâna acum, cá biserica se faca distribuiri, sau daca inaltulu gubernu se abate dela acésta cale, atunci si bisericeii nóstra nu-i remane alta decâtu se renuncie la acelu ajutoru.

Cu mare satisfacere, imi aducu aminte de acelu momentu de abnegare, candu toti domnii protopopi au renuntiatu dela acelu ajutoru. Si atunci unanimu sinodulu au descisu si au alesu o deputatiune, care in frunte cu escel. sa mitropolitu se mérga la Maiestatea Sa si se'lu róge se dispuna a se lasá distribuirea acelu ajutoriu bisericeii nóstre autonome.

Din ce cauza deputatiunea n'a mersu la Maie- Sa, nu sciu, dar ce sciu positivu, este, cá biserica din di in di este totu mai greu apasata.

Sciu mai departe, cá in timpurile de góna si persecutiuni ale bisericeii nóstre, biserica nu-si au aflu altu limanu de scapare, decâtu la treptele tronului. Si daca ne aflamu astadi in stare mai buna cá in trecutu, avemu se multiamimu dinastieii, casei domnitóre habsburgice.

Romanulu la treptele tronului si-a alinatu totu- deauna durerile.

La noi cá in tóte statele constitutionale sunt trei foruri; esecutiv'a, legislativ'a si tronulu*). Cele

*) Ni se pare cá aci este eróre de tipariu, cá-ci adeca potestatile cá statu constitutionale regulatu sunt legislativ'a, judiciaria, si executiv'a intielegéndu-se sub acésta din urma gubernulu cu monarchulu in frunte. Red. „Obs.“

două dintăi se schimbă după împregiurări că toate gubernale și legislativele, tronul rămâne ne-schimbătu.

Rezultatul obținut de la puterea executivă 'lu sciti, și în împregiurările de față, basat pe dreptătea cauzei noastre nu ne rămâne altă refugiu decât să apelăm la tron.

De aceea eu sunt de părere, că prelații bisericii noastre se mergă la Majestatea Sa și se-lu rōge a nu dá prea înaltă sancțiune acelu proiect de lege.

Dar avându în vedere executarea, din cauză timpului scurt, și a altor împregiurări, chiar a înțelegerei între mitropolit și episcopi, nu facu nici-o propunere, ci primescu propunerea comisiunii, care lasă liberă cale mitropolitului să sōdăde elu terenul și se se convingă de-i va fi posibil, permițându timpulu, se ia și pe ceilalți episcopi, că-că cu totii scimă aprecia constelațiunile delicate, scimă și cunoscemă amenințarea proiectului, se dicu cunoscemă terorismulu, că terorismu e acela domnilor, care sugrumă conștiințele omnilor. Propunerea comisiunii e foarte precaută, de aceea ve rogu se-o primimă fără dezbateră. (Se primesce, se primesce). Dicu, fără dezbateră, și cu unanimitate, că-că prin această impunemă și aratamă că suntemă omni politici. Se o primimă fără dezbateră, pentru că ori ce zala ruptă din acestu lantiu finu dá ansa la discutiuni, prin cari nu ne vomu pute ajunge scopulu. (Se primesce, se primesce)."

Cu această ocaziune mai scōtemu totu după susu numitul diariu încă și alte câteva concluse ale aceluasi sinodu anume diu ședintele IV et V.

În punctulu 9 urmădă rapōrtele speciale. Rapōrtor: Dr. Ioan de Preda.

a) Rapōrtulu consistoriului în cestiunea compunerei unui fondu de pensii pentru preoți și profesorii seminariali. Consistoriulu rapōrtădă: „că studiindu cestiunea a aflatu de bine, se se puna pe o basă mai largă, estindindu-se fondu de pensii și asupra vedurilor, orfanilor etc. Va continua operatul, după ce sinodulu va aproba basă pe care s'a pusu.

Rapōrtulu espune pe largu cestiunea această, constată că e o cestiune grea, statele se ocupa cu ea decenii întregi, sunt grave motivele de amănare ale consistoriului, și propune: „Venerabilulu sinodu primesce basă mai largă, pe care s'a pusu consistoriulu; rapōrtulu acestuia ilu ia spre știință și astēptă, că până la sesiunea viitoare nesmintitu se vină cu unu rapōrtu specialu.

Dep. Nic. Gaetanu propune: se nu se amestece fondurile, ci se se deosebiască fondu preoților s. e. de celelalte fonduri, prin urmăre nu primesce basă mai largă, pe care s'a pusu consistoriulu.

Dep. Zaharia Boiu primesce propunerea comisiunii cu amendamentul: consistoriulu se însărcinădă totuodată a continua lucrările pentru recastigarea fondului învetiatorescu. În casu de reusită, fondu preoților se se combine cu alu învetiatorilor, în casu contrariu rămâne cum a propusu comisiunea.

Dep. Titu Ghiaja primesce propunerea comisiunii, nu primesce însă aditamentulu dep. Boiu, pentru-că recastigarea fondului învetiatorescu e foarte problematică.

După o scurtă discutiune cu privire la regulamentul, primindu sinodulu, că se se lasă cursu liberu dezbaterii.

Dep. Vasile Rosiescu e de părere se se facă fonduri separate; parti din fondu preoțiescu, care acum a ajunsu la o sumă marisioră, se se începă a se împarti ajutōre.

Deputatii: Nicolau Popea și Anania Trombitasiu sustinū propunerea comisiunii.

Dep. Eugen Brote spre linișcirea deputatului Rosiescu face cunoscutu, că s'a împartitu și se împartu dejă și acum ajutōre din fondu preoțiescu; în budgetulu din anul acesta e pusă sumă de 7000 fl. pentru acestu scopu.

După ce dep. Zaharia Boiu își sustine aditamentulu și rapōrtorulu comisiunii pledădă pentru propunerea acestuia: Se pune la votu cea din urmă și apoi aditamentulu facutu de deputatulu Zaharia Boiu.

Presidiulu enuncia propunerea comisiunii de mai susu fără aditamentu că primită.

Presidiulu anunță, că după regulamentul din ajutorulu de statu se dá unu protopresbiteru maximulu 200 fl., unu administratoru, 120 fl. și unu preotu maximulu de 100 fl. În ce privește propunerea din cestiune, unu administratoru după ce se absolvădă de postu, se pōte împartăsi cu maximulu de 100 fl.

Dep. Ghiaja. Mi-asi modifca dăra propunerea într'acolo, se se împartiescă administratorii baremu cu suma de 100 fl.

Dep. Zaharia Boiu: După părerea mea propunerea comisiunii învōlva în sine o trecere prea usioră preste propunerea unui deputatu sinodalu. După deslășirile date de presidiu, credu, că s'a convinsu și propunetorulu, că propunerea sa e în contradicțiune cu rescriptulu imperatescu. Ce s'aru putē face celu multu este, că se se recomandă atenziunii veneratului consistoriu, administratorii protopresbiteriali în ce privește împartășirea de ajutorulu de statu. Prin o astu-felu de procedură nu s'ar lovi, nici în înaltulu rescriptu, nici nu se ignorădă propunerea deputatului Ghiaja.

Propunetorulu primesce propunerea deputatului Zaharia Boiu.

Dep. Parteniu Cosma că membru alu comisiunii organizatōre accentuădă, se nu se ia în nume de reu, că comisiunea a venit cu o referadă asă scurtă în această cestiune. Nu primesce nici propunerea dep. Boiu, nici a dep. Ghiaja. Funcțiunea de administratoru e o funcțiune interimară, care pōte dura mai multu sau mai puțin.

Preste totu se plāngu protopopii că au prea multu de lucru; de aci deducă că e o binefacere pentru administratori, că se absolvădă din postu. Cei 120 fl. din ajutorulu de statu și-i pōte unu administratoru castiga altu-felu. Funcțiunea de administratoru e o sarcină onorifică, cu care pōte fi multiamitu ori care administratoru.

Nu aflu cu cale nici aceea, a se recomanda atenziunii consistoriului; pentru că au fostu administratori, cari nu și-au împlinitu datorințele cum se cuvine; câte casuri n'au venit, că consistoriulu s'au plansu contra administratorilor, că nu și-au tramis referadele bune și la timp; au fostu multi cari trebuiau destituiti din postu (asă e!)

În ceea ce privește partea a dou'a a propunerei dep. Ghiaja, că cei ce concura la unu postu de protopresbiteru și nu reiesu, aceia se nu se împartășiască de ajutorulu de statu, o aflu cu totul totu gresită. De aici aru urmă, că totii cei ce nu sunt cualificati de ajunsu, prin urmăre nu potu fi candidati de protopresbiteri, sau cei ce au avutu purtare rea, se se împartășiască din ajutorulu de statu, pe candu cei bine cualificati și cu purtare bună se fia lipsiti de acestu favoru. Primescu propunerea comisiunii.

După ce dep. Ghiaja că propunetorulu își mai sustine încă odată propunerea se punu la votu amendouă propunerile.

Se primesce a comisiunii.

Urmădă la ordinea dilei rapōrtulu comisiunii bisericesci.

Rapōrtor: Dep. Petru Truția.

Comisiunea constată cu placere, că consistoriulu că senatu bisericescu au tractatu cauzele obveniente cu multa conștiințiositate și scrupulositate; privindu-se rapōrtulu că cetitu, comisiunea propune se se ia de basă la dezbateră specială. Se primesce.

Punctulu I din rapōrtu referitoriu la numerulu ședintelor, la numerulu pieselor rezolvite și restantie, la modulu, cum s'a împartitu referadă — se ia la cunoscință.

Punctulu II referitoriu la conspectulu generalu alu clerului și poporulu din archidieceasa, după părerea comisiunii e îndestulitor: partea morală și spirituală înse propune că în viitoru încă se fia atinsă.

Sinodulu ilu ia la cunoscință cu aceea, că consistoriulu pe viitoru se întregesca conspectulu atātu în ce privește casatoriile ilegale și nasterile ilegite, cătu și numerulu celor ce știu scrie și ceti.

Punctulu III referitoriu la numerulu preoților chirotoniti și

Punctulu IV referitoriu la numerulu bisericilor nouă șantite se iau spre știință.

Cu respectu la punctulu V referitoriu la parochiile vacante comisiunea propune:

Sinodulu însărcinădă pe consistoriu, ca pe acelea parochii, cari nu potu ține singure parochu, se le aflidie prin organele subalterne la alte parochii.

În această cestiune se încinge o discutiune mai lungă.

Dep. Parteniu Cosma: Lucrul e de o mare ponderositate. Sunt parochii, pe cari omni din comună nu vreau se le întregiască, pentru-că se află câte unulu dintre ei, care are vre-unu copilulă la șola prin gimnasiu; ilu lasă se absolvădie gimnasiulu, teologia și până atunci nu vreau se întregiască parochi'a, că se aiba pop'a omu de-alu

loru. Ori-ce ostenele și-aru da consistoriulu sunt zadarnice. — Sunt casuri foarte dese, că unu absolutu de teologie cu maturitate se cada la alegere vis-à-vis de unulu chiaru cu 4 clase elementare. Nu vedemă noi, că cei mai multi chirotoniti sunt din cursulu supletoricu. După cum se vede, cestiunea e ponderōsă, eu nu facu propunere, pentru că lucrulu trebuie se fia bine studiatu.

Dep. Nicolae Lazar pentru regularea parochiilor află cu cale mai înainte se se facă unu planu cu privire la dotarea preoților, propune se se însărcinădie cu facerea acestui planu venerabilulu consistoriu archidieceșanu.

Presidiulu: Ide'a e foarte bună. Cestiunea cu parochiile e regulată prin regulamentul congressionalu §. 9, unde se dice espressu, că dacă venitul parochiei nu se urcă la 400 fl. nu pōte ave comună parochu. S'au ivitu înse casuri, unde consistoriulu au trebuitu se institue parochi, și acolo, unde venitul era mai micu de 400 fl. Consistoriulu a observatu și observa regulamentul referitoriu la parochii, nu mai e prin urmăre necesitate de a i se da îndrumari. (Va urmă.)

— Conferența sinodala a dieceșei evang.-sășesci fu deschisă miercuri în 15 Maiu la 9 ore de către rev. dn. superintendentu Dr. G. D. Deutsch cu o cuventare prea frumoșă, plină de idei însuflătōrie de credință și taria sufletesca în viitoriu. Conferența eră compusă din 21 barbati fruntasi totu unulu că unulu și anume 9 directori de gimnasii și seminarii, 9 profesori, 1 curatoru mare, 2 inspectori de șole și în fruntea loru superintendentele.

Cea de întâi cestiune dată în dezbateră, a fortu a religiunii, după cum va fi a se învetia aceea în șolele inferioare, medie și superioare. Unu rapōrtu lungu de 1 ora s'a cititu mai înainte de către unu referent, după care apoi în alta ședință a fostu luat în dezbateră, și s'au datu decisiuni foarte interesante. Mai în scurtu, șasi din Transilvani'a ori cătu se dice că sunt puținii la numeru, ei totu nu se lasă; luati la gōna din toate partile, parasiți și de Vien'a, își punu și ei tota credința în Ddieu, dăra fără a pune manile în sinu și fără a se vaietă că femeile bolnave, ci luptandu totii din toate partile cu gur'a, cu pēn'a, cu brațiale și cu pungi.

— (La legea de cărciumaritu.) Acea lege discutată în legătura strinsă cu legea contra usurarilor și că parte a ei, votată de către camere, apoi și șantionată, coprinde unu §-u, în puterea caruia fiacare municipiu (comitatu, cetate autonoma) este autorisatu a ficsa sum'a până la care unu cărciumariu, ospetariu, restauratoru pōte se creditēdie pe cineva pentru beuturi spiritușe asă, în cătu se 'lu și pōta trage în judecată și execută, dacă nu pōte ori nu vrea se plătescă. Acea sumă s'a ficsatu pentru comitatulu Sibiului la 5 fl. v. a., era mai multu nu. Asă dăra bine se'si însemne totii cătu vendu beuturi spiritușe și totii cătu beu pe creditu. În unele comitate sum'a până la care se potu credita beutorii și betivii, e redusă numai la 3 fl., adică după starea materială mai bună sau mai ticalōsă a locuitorilor. Se se mai șcie, că totu în acea lege sunt prevădiute casurile de înselatiune, în care jupanulu cărciumariu creditēdia pe jupanulu Ioan sau pe János separatu și jupanēs'a erasi separatu în numele seu, fiacare câte 5 fl. asă, cătu cei creditati se vedu dintr'odată datori la aceeasi cărciumă cu câte 10 fl. v. a. apoi trasi în judecată. Această blastamție fū oprită, în cătu adică cărciumariulu nu mai pōte cauta la judecată mai multu decât una din cele două sume, era pe a dou'a o pōte perde.

Carturarii noștri și mai alesu preoții aru face foarte bine, dacă legi cum este și această, le-aru aduce la cea mai întinsă cunoscință a locuitorilor.

Din Romani'a.

Atātu din capitală cătu și din alte parti ale țerei ne vinu șcri de ploii dese cu tempestati și cu esiri de ape care facu stricături mari. Între altele aflamă în diarie și despre unele catastrofe întemplete în partile moldovene și anume:

Ploile cădiute la judetiulu Vasluiu, în cursulu lunei Aprilie espiratu, au causatu următoarele stricături: au miscatu din locu că 320 falci pamentu alu locuitorilor din catunulu Rafaila și Buda, ne mai putendu-se face pe elu semenaturi, și au distrusu 45 case ale locuitorilor din vatr'a satului Rafaila și Buda, dinpreună cu 70 falci pamentu arabilu și nearabilu. În catunulu Recea, pendinte de comun'a Tungejei, s'a scufundatu pamentulu pe care se aflau 7 vii ale locuitorilor, unele în marime

